

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. IX. Quod Horæ canonicæ dicendæ ſint diſtinctè, continuatè, integrè,
& ordinatè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT IX.

QVOD HORÆ CANONICÆ DICENDÆ SINT
distinctè, continuè, integrè & ordinatè.

RELIQUAS CONSTITVTIONES ad Officium Diuinum perfecte dicendum reuocat Sanctus Bonaventura ad quatuor illas, quas exprimit verbis illis *distinctè, continuè, integrè atq; ordinatè*. *Distinctè* orare in eo consistit, vt omnia verba clare pronuntientur, ita vt intelligi possint; nec deglutiantur, aut balbutiendo aliqua syllabæ omittantur. Ac propterea Concilium Basiliense iubet, tardè proferri, non cursim ac festinanter. Nam, vt inurbanitas magna esset cum magno aliquo Principe ita festinanter loqui, vt is non posset loquentis sententias intelligere: ita est valde indecorum, orare aut loqui cum Rege cœlesti festinatione adedò præcipiti: quia iudicium est sic loquentem neq; attendere quid agat, neq; cum quo loquatur; aut certè velle se expedire citius, vt aliquid aliud agat, quod magis arridet. Nam, si libèter orares obediendi causâ, inuenies quietem in eo, quod agis, & solatium in Dei voluntate, quam exqueris; quod si opus, quod iam facis, præcipites, vt alteri attendas, signum est, te aliquid proprii quærere, & aliqua passione, aut inordinato affectu laborare: ex quo talis properatio proueniat: quam meritò debes strenuè mortificare, ita tardè & cum quiete orando, atq; si nihil aliud maioris momenti faciendū haberes. Ideoq; meritò ad singulos versus morâ aliquam facies; imò ad mediū etiam, vbi duo puncta ponuntur: spiritus sit expeditior, & non obruatur. Hæc distinctio, & mora tenenda est perfectè in Choro, qui (vt Concilium Tridentinum ait) institutus est ad Psallendum, & laudandum Dei nomen reuerenter, *distinctè ac deuotè*. Et Basiliense commendat, vt fiant decentes pausæ in medio versusum Psalmorū, seruato tamen in hoc aliquo discrimine inter dies feriales, & festa solennia. Et S. Bernardus addit, canendum esse cum reuerentia, grauitate, mora siue pausâ, ac deuotione, quæ deceat verba Spiritûs sancti: quod enim eius sint, laus esse debet ad hoc, vt dicantur & cantentur cum omni possibili reuerentia ac deuotione, sicut dicebat Dauid: *a Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super melori meo!*

SECUNDA conditio est, vt singulæ Horæ continuè & absque vlla interruptione dicantur, nisi fortè ad breue tempus, aut ex causa valde necessaria, aut animo iterum inchoandi. Quæ interruptio esset magis perniciofa, si sub ipsis Psalmis, aut versibus colloquia miscerentur, & verba aut res aliæ profanæ; idq; multò magis si fieret in Choro, quod est contra

Supra. c. 20.

Sess. 22. § 2

Sess. 24. c. 12
de Reform.
supra
Serm. 47. in
Cantica.e Psalm.
103. 103.a Dolentes
de celeb.
Missar. &
Clement. 1.
eod. tit.

seueram prohibitionem. Est enim magna irreuerentia, loquentem cum Deo, eo prætermisso, vertere se ad loquendum cum hominibus, & turbare reliquos cum eis orantes, aut cantantes. S. Bonaventura refert de quodam, qui grauissimas sustinuerit purgatorij pœnas ob huiusmodi interruptiones; & de altero, qui rem meliùs perpendebat, refert, quod cum ad orantem accessisset quidam Episcopus, cum eo colloquaturus; is facta Episcopo cum silentio reuerentia, proleptus fuerit inchoatam Horam vsque ad finem; & postea excusauerit se apud eundem, dicens ignoscere, quòd tibi non attenderim: quia tunc loquebar cum alio maiori Domino. Ex quo fit, vt non sit censenda interruptio, si inter orandum sentitur magna aliquam illustrationem, aut inspirationem Dei, & extra ordinarium aliquem sensum, qui etiam diu te suspensum teneret, ruminatè & contemplantem veritatem, quam tibi tunc Dominus ostenderet. Cum enim tunc implet Deus te alloquatur; æquum est ipsum audire. Atque si te cum Rege loquentem, ipse in medio sermonis tua interromperet verbum, & loqui inciperet: esset tunc inurbanitas, si non taceres, nec velles eum audire. Si igitur Deus hanc tuam vocalem orationem vult mentali interruptione, cur nolles eam cum humilitate & gratiarum actione acceptè commutans colloquium tuum cum Deo, vt eundem loquentem audire. Eum in modum, quo Ezechiel de Sarçetis quatuor animalibus ait: quòd cum volarent, faciebant quasi a *musicam & sonum sublimis Dei: cum autem paret vox super firmamentum, stabant, & submittebant alas suas*: vt intelligatur quòd si ores, aut canas musicà cordis ad eò suauis, vt videatur sonus Dei, quòque magnitudine dignus: statim atque aduerteris & sentieris, quòd ipsemet Deus te alloquatur, cessare debeas & contrahere ac submittere te intra te ipsum, vt eum audias, quamdiu ipsi placebit loqui. Oportet tamen eam moderationem adhibere: vt qui officium canit, non multum suspendat canendi officium; etiam si huiusmodi vocem audiat: potest enim canentem cum humilitate prosequi: nam hoc est Deum, propter ipsummet Deum relinquere; & qui eum deserit, vt eidem obediat, mercedè suà non amittet.

Ex DVAVS his cõditionibus tertia facilè deducitur, vt scilicet omnes & singulæ Horæ integrè dicantur: b *Dominus enim (vt ait Isaias) odio habet rapinam in holocausto*: cum igitur vnaquæque Hora Canonica sit quoddam holocaustum, quod in eius gloriam offertur: non vult aliquam eius partem subtrahi, siue magnam, siue paruum: nam si erit magna, peccatum erit lethale; si autem parua, veniale. Quare qui semina verba profert, aut prætereunt: non carent graui culpa, si sæpiùs id faciant, nec attendant, vt se emendent, cum possint. Circa hanc integritatem tria sunt aduertenda. *Primum*: quòd præceptum nunquam obliget, vt quis per seipsum integras recitet Horas, vt iam dictum est, nec etiam satisfaciet, qui integras

a Ezech. 1.
24.

b Isai. 61. 8

c. Dolentes,
& Clement.
3. supra.

ab alio

ab alio audit: sed necesse est aut per se integras dicere, aut cum alijs alternatim: ita ut ipse partem aliquam dicat, & quam alij dixerint, audiat; nec sufficit, quod unus integrum Psalmum dicat, & alter alterum; sicut sufficit legere unam Lectionem in Martinis integram, & aliam ab alio audire, sed necesse est, versus alternatim dicere. Hæc enim consuetudo introducta est, & vsu recepta: ut non omnes idem legat aut dicat versus, aut Lectiones: & ex eadem consuetudine non licet tres aut quatuor facere Choros: ita ut primus dicat unum versum, secundus secundum tertius tertium, & quartus quartum: consuetudo enim introduxit, ut tantum sint duo Chori, & quisque mediam dicat partem Psalmorum; si autem tot essent Chori, quisque tantum diceret quartam partem Psalmi. Quod si multi simul orent: non est necesse, ut unusquisque omnes audiat, sed satis est sibi proximum audire. *Secundo* est advertendum: præceptum obligare ad integrè orandas Canonicas Horas iuxta præscriptum singulorum dierum: ita ut non liceat eas commutare in alias breviores. Si enim grave peccatum esset prætermittere die Dominico novem Psalmos primi Nocturni, quasi orans contentus esset tres tantum dicere: etiam erit grave peccatum integras Matutinas diei Dominici commutare cum alijs alicuius Festi, aut Feriæ brevioribus: etiamsi integrè dicantur: sic enim non soluitur integrum pensum, quod reddendum est illo die, sed media tantum eius pars. *Tertio* est advertendum: quod quamvis sint cause sufficentes, quæ ab integro officio persolvendo nos excusent: aliquando tamen est sufficiens ad nos ab aliqua parte dicenda excusandos; non tamen excusare ab alia, sicut cæcus, aut non habens Breuiarium: si bene tenet memoriter quatuor minores Horas, & Completorium, tenebitur eas orare; & qui ob suam debilitatem non posset matutinas orare, sed sine detrimento posset reliquas: ab eis persolvendis non esset excusatus.

TANDEM in his omnibus casibus & similibus, quos rejicio ad Doctores de hac materia scribentes, plurimum refert esse liberales erga Deum curandusque; ut nunquam desit voluntas explendi hoc præceptum, etiamsi vires desint. Desides enim recitare Officiū reputant sibi, crucem quam inuiti tollunt; ac propterea excusationes querunt, & fingunt, ut eam abijciant. Feruētes autē, indicant sibi lucendum, quia in eo dicendo inveniunt Dei voluntatē, ac proinde student, etiamsi debiles sint, animū resumere, ut eam expleant. Illi comedunt cum tædio quodam; ac propterea, aut aliquid omittunt, aut festinant totum deglutire: hi autē esurientes, comedunt; ideoque nihil relinquunt; nec dolent fercula esse multa; neque quod multo tempore sit opus, ad ea comedenda: quia valde eis delectantur, dicentes cum ipso Salvatore: *Non cibis est, ut faciam voluntatem eius, qui misit me, ut persiciam opus eius, quod est laudis eius. Quem admodum Moyses, cum Canticum prolixissimum, quod est in rota Divina*

Scriptura

Suarez, lib.
4. de Horis.
c. 25, num. 3.

Idem, c. 23.
num. 12. refert
plures Do-
ctores.

Suarez, sup.
c. 17.

d Ioan. 4. 34

c Deut.
31. 30. & c.
32. 44.

f 1. Cor. 14.
40.

g Rom. 13. 1.

h Cant. 2. 4.

Scriptura confecisse; e locutus est verba carminis illius audiente uniuersa caua
Israel, & ad finem usque compleuit: ita ut nec verbum prateriret.

SVPEREST quarta conditio dicendi Horas Canonicas, scilicet ordinatio
eo scilicet ordine, quo alia post aliam est dicenda; & quævis earum cum
partibus, ex quibus constat: iuxta illud Apostoli: *Omnia vestra bene, &
secundum ordinem fiant; & omnia que sunt, à Deo ordinata sunt.* Cum igitur
ordo ab Ecclesia in dicendo officio Diuino præscriptus, sit Dei, eiusque
authoritate constitutus: Inordinatio erit, eum mutare, & præterire
absque legitima causa: vt si quis prius Vesperas diceret, quam Pri-
mam; aut initio Horæ Hymnum diceret, qui iubetur ad finem dici; nec
spiritus feruor in causa esse debet, cur Diuinarum laudum ordo permutetur:
si enim feruor est à Deo, sequetur ordinem ab ipso constitutum:
nam h *cum sponsus cœlestis sponsam suam animam introducit in cellam nuptia-
am, ibi ordinat in ea charitatem, & omnes eius affectus.* Et, vt ait S. Bonau-
uentura, Religiosus benè moratus obseruare debet decentem ordinem
in rebus omnibus, in omni loco, & tempore: ordinis enim pulchritudo
valde ipsi competit, eumque lætificat; & ipse ordo, rerumque exterio-
rum rectitudo, ipsum prouocat ad attentionem & deuotionem in eum.
Propterea enim Sacerdotium & Religio vocantur Ordo, vt superius præ-
pendimus. Vterque enim Status eminere debet in seruando ordine sacer-
dotalium ministeriorum. Et quemadmodum ordo est ita necessarius in Missa, vt
non liceat prius Euangelium, quam Epistolam legere; nec Ordinem Can-
onici inuertere: ita etiam seruandus est ordo præscriptus in Officio Di-
uino, seruandus etiam est debitus ordo inter Missam & Horas Canonicas
dando operam, vt semper Matutinæ & Laudes, quæ sunt Horæ nocturnæ,
præcedant Missam: quæ est proprium Officium diei. Eritque maio-
ris perfectionis, si quisque in particulari accomodet se ordini, quem
Ecclesia in publico & solenni officio seruat: præmittendo scilicet Tertiam
summæ Missæ. Sed quoniam huius rei certa regula dari non potest: illa
optima censebitur, vt adsit Spiritus feruens & cupidus implendi voluntatem
Dei eo modo & ordine, qui intelligatur esse illi magis conformis.
Et quamuis Ordines Mendicantes habeant aliqua Privilegia circa hoc, &
alia quæ spectant ad Officium Diuinum: non decet tamen eis vti, ad fo-
uendam segnitiam & ignauiam; sed in casu necessitatis, iuxta finem, cuius
causâ Summi Pontifices illa concesserunt.

AD HAS omnes conditiones non parum confert, vt qui Officium
dicere debent, assuescant illud ex libro legere; etiam eam partem, quam
benè memoriter tenent, præcipue extra Chorum. Tunc enim certiores
ac tutiores erunt, quod nihil omiserint, nec ordinem dicendorum inuer-
terint: & cor ipsum erit magis collectum & expeditum à sollicitudine

recte

certè vigilantes, clauso ore, vanis & noxijs cogitationibus non eximitate, sed ex voluntaria intentione occupantur, in conspectu Domini contra legis præceptum, apparere vacui non pertimescunt. Pater itaque Sanctus, qui hæc videbat, recordatus sententiæ illius, quoniam *boni administratorij Spiritus sunt in ministerium missi propter eos, qui hereditatem capiunt salutis*, sicut proficientium congratulabatur fervori, sic parento pietatis affectu, deficientium miserebatur tepiditatis. O si animæ oculos aperires, & Fidei lumine custodem tuum Angelum videres propè te existentem, cum Diuinum persoluis officium, & adiuuantem explere præceptum, & modum scribentem, quo illud exequeris: fortè animaduerteres, ipsum aliquando ociosum esse, nec scribentem quid ores aut si scribas, id fortè facere aqua: eò quòd sponte diffluas, nec tibi sis præsens vt attendas quid agas, ita vt nunquam proficias: quia maledictio illa locum in te habet: *c effusus es sicut aqua, non crescas. Quod si effunderes sicut aquam cor tuum*, vt ait Ieremias, *ante conspectum Domini*, dirigens ad eum intentiones tuas, cogitationes ac desideria; audiret ipse orationem tuam, & ex ea proficeres. Sed quoniam illud effundis in terram, in quam tuas conijcis cogitationes & curas, frustraris fructu tuæ orationis. quod si angelus custos otiaur, nihil scribens: non intermitteret Satanas scribere, & notare verba malè prolata in tua recitatione, aut cantu; ita vt nec vnâ prætereat syllabam, vt seuerius possit te indie vltimæ rationis de omnibus accusare. Et quamuis ipse id notare negligeret, Supremus Iudex non obliuiscetur ea scribere in libro suæ memoriæ, vt suo tempore te propterea puniat. Stude igitur, ita orare & canere, vt custodem tuum Angelum exhilares; & vt lubens verba tua aureis vel argenteis literis scribat. Obserua quid idè hic Sanctus monachis suis dixerit in quodam sermone, fortè postquam prædictam habuit visionem. Satis puto vobis scripturæ testimonijs persuasum, quòd psallentibus dignanter admisceri S. Angelis soleant: cum dicat Psalmista: *d præuenerunt principes conuulsi psallentibus, & collocarunt se in medio iuencularum tympanistrarum, & iterum: e in conspectu Angelorum psallam tibi.* Doleo proinde, aliquos vestrum in Sacris vigilijs deprimi somno, nec cœli ciues reuereri; sed in præsentia Principum tanquam mortuos apparere: cum vestra ipsi alacritate permoti, vestris interesse solennibus delætentur, vereor ne vestram desidiâ quandoque abominantes, cum indignatione recedant; & incipiat vnusquisque vestrum serò cum gemitu, dicere Deo; *longè fecisti notos meos à me, posuerunt me tanquam abominationem sibi, & iterum: g qui iuxta me erant, de longè steterunt, & vim faciebant qui quarebant animam meam.* pro certo enim si se à nobis boni Spiritus elongauerint: impetus malignorum quibus sustinebit? Ea præpter attendite Principes vestros, cum statis ad orandum

c Gen. 49. 4
d Thren.
2. 19.

Serm. 7. in
Cant.

d Ps. 67. 26.
c Ps. 137. 2

c Psal. 87. 9
d Ps. 37. 17

vel psallendum; & state cum reuerentia & disciplina coram eis; & gloria-
mini, quia h*ic* Angeli vestri quotidie vident faciem Patris. Vsurpemus officium
quorum sortimur consortium, vt i*n* ore infantium & lactantium perficiatur
Dei laus. Dicamus eis: *k* Psallite Deo nostro, Psallite; atque audiamus eos vi-
cissim respondentes: Psallite Regi nostro, Psallite; laudem ergo cum cœli Can-
toribus in commune ducentes, vt pote Ciues Sanctorum & Domestici Dei
Psallite sapienter: implentes quicquid necessarium est, vt cantus vester
Deo placeat. Vnde vos moneo dilectissimi, purè semper & strenuè Di-
uini interesse laudibus, strenuè quidem, vt sicut reuerenter: ita & alacri-
ter Domino assistatis. Non pigri; non somnolenti, non oscitantes; non par-
centes vocibus; non præcidentes verba dimidia, non integra transilien-
tes; non fractis & remissis vocibus, muliebri quiddam balba de nare so-
nantes: sed virili (vt dignum est) & sonitu & affectu voces Sancti Spiri-
tus depromentes. Purè verò, vt nihil aliud, dum psallitis, quàm quod psal-
litis, cogitatis; aut affectum indignum admittatis. Hæc omnia S. Bernar-
dus: quæ amplius explicabuntur proximo capite.

h. Matth. 18
10.
1. Psal. 8. 3.
k Ps. 46. 7.

CAPVT X.

PRAEPARATIO AD PERFECTE DICENDVM OF-
ficium Diuinum; & quo spiritus dicenda sint orationes secreta,
quæ præmittuntur.

X OMNIBVS quæ præcedentibus capitibus diximus, de-
ducemus in duobus his vltimis modum quendam practi-
cum Horas Canonicas perfectè orandi: præmissò illo
fundamento necessario, de quo monet Ecclesiasticus:
ante orationem prepara animam tuam, & noli esse qu- si
homo qui tentat Deum, temerè sperans, te sine præparatione
posse bene orare; aut quomodocunque oraueris, te exau-
diendum. Sed vt rem paulo altiùs inchoemus, aduertendum est: quòd
licet Ecclesiastici non sint ex obligatione adstricti exercitio mentalis
orationis, præter eam quæ vocalem debet comitari: si tamen velint vo-
calem habere cum ea perfectione, quam cupit Ecclesia: deberent
quotidie aliquid temporis mentali orationi tribuere. Nec voco hic
mentalem, eam tantùm, quæ solo spiritu percurrit oratio-
nes, petitiones, aut Psalmos, quos ore proferre solemus; sed ipsam
etiam fixam & constantem memoriam præsentia Dei trini & vnius,
cum quo est loquendum; & attenda profundaquæ Diuinorum mysteri-
orum meditatione, ed tendente, vt cor inflammet igne amoris Dei &
affectuum cœlestium, hoc est actuum & exercitiorum virtutum omnium.
Ex hac enim adeo recollecta oratione proueniet, vt tempore dicendi,

Eccl. 18. 23